

Отримано: 14.01.2026

Прийнято: 23.02.2026

Опубліковано: 09.04.2026

УДК 336

DOI: 10.30857/2786-5398.2026.1.3

Дмитро О. Поповіченко

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна
**ЗВІТНІСТЬ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА РОЗКРИТТЯ ESG-ІНФОРМАЦІЇ
В УКРАЇНІ: РЕАЛІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ**

У статті досліджено впровадження звітності зі сталого розвитку в Україні в умовах євроінтеграції, посилення вимог до корпоративної прозорості та потреб повоєнного відновлення національної економіки. Актуальність теми зумовлена переходом від добровільних підходів до нефінансового звітування до обов'язкового застосування уніфікованих європейських стандартів розкриття інформації про сталий розвиток. Метою дослідження є аналіз етапів реалізації урядової «Стратегії запровадження підприємствами звітності зі сталого розвитку» до 2030 року, а також визначення ключових організаційних, інституційних і методологічних умов її впровадження з урахуванням вимог Директиви ЄС CSRD та стандартів ESRS. Методологічну основу дослідження становлять методи аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення та класифікації, застосовані для опрацювання нормативно-правових актів, наукових підходів і практичних аспектів трансформації корпоративної звітності. У статті виокремлено два етапи реалізації Стратегії: підготовчий етап (2024–2025 рр.), що передбачає формування нормативної та інституційної основи, і етап повномасштабного впровадження (2026–2030 рр.), пов'язаний із переходом до обов'язкового складання звітів за стандартами ESRS та їх зовнішнього аудиту. Визначено основні напрями державної підтримки, зокрема нормативно-правову адаптацію, розвиток цифрової інфраструктури, підготовку фахівців і проведення інформаційно-комунікаційної роботи з бізнесом. Обґрунтовано, що впровадження єдиних стандартів звітності сприятиме підвищенню прозорості корпоративного сектору, покращенню якості нефінансових розкриттів, зміцненню довіри з боку інвесторів і міжнародних партнерів, а також формуванню передумов для залучення інвестицій у повоєнне відновлення України.

Ключові слова: *сталий розвиток; звітність зі сталого розвитку; корпоративне управління; теорія корпоративної сталості; Європейські стандарти звітності (ESRS); стратегія; повоєнне відновлення; ESG.*

Dmytro O. Popovichenko

Kyiv National University of Technologies and Design, Ukraine
**SUSTAINABILITY REPORTING AND ESG DISCLOSURE IN UKRAINE:
IMPLEMENTATION OF THE NATIONAL STRATEGY**

The article examines the implementation of sustainability reporting in Ukraine in the context of European integration, increasing requirements for corporate transparency, and the needs of post-war economic recovery. The relevance of the topic is determined by the transition from voluntary approaches to non-financial reporting to the mandatory application of unified European standards for sustainability disclosure. The purpose of the study is to analyze the stages of implementation of the governmental Strategy for the Introduction of Sustainability Reporting by Enterprises until 2030, as well as to identify the key organizational, institutional, and methodological conditions for its implementation in accordance with the requirements of the EU Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) and the European Sustainability Reporting Standards (ESRS). The methodological basis of the study includes the methods of analysis,

synthesis, comparison, generalization, and classification applied to the examination of legal acts, academic approaches, and practical aspects of corporate reporting transformation. The article identifies two stages in the implementation of the Strategy: the preparatory stage (2024–2025), which provides for the development of the regulatory and institutional framework, and the full-scale implementation stage (2026–2030), associated with the transition to mandatory reporting under ESRS and external assurance of such reports. The main areas of state support are identified, including legal adaptation, development of digital infrastructure, training of specialists, and information and communication support for business. It is substantiated that the introduction of unified reporting standards will contribute to increasing corporate transparency, improving the quality of non-financial disclosures, strengthening trust among investors and international partners, and creating the preconditions for attracting investment to Ukraine's post-war recovery.

Keywords: *sustainable development; sustainability reporting; corporate governance; corporate sustainability theory; European Sustainability Reporting Standards (ESRS); strategy; post-war recovery; ESG.*

Постановка проблеми. Попри чітко визначений державою стратегічний курс, практичне впровадження звітності зі сталого розвитку в Україні супроводжується низкою системних бар'єрів. Основна проблема полягає в тому, що перехід підприємств до обов'язкової звітності ускладнюється відсутністю уніфікованого підходу до адаптації стандартів ESRS до національних умов і специфіки воєнного стану [3; 6].

Наявні підходи до обліково-аналітичного забезпечення ESG-звітності в Україні залишаються фрагментарними, що ускладнює інтеграцію екологічних і соціальних показників у систему стратегічного управління підприємствами [4]. Додаткові труднощі створюють такі чинники:

- технологічні обмеження – недостатня готовність цифрової інфраструктури підприємств, зокрема несумісність застарілих облікових систем із сучасними форматами електронного звітування, такими як iXBRL [3; 6];

- кадровий дефіцит – нестача фахівців з ESG-обліку та сертифікованих аудиторів, здатних надавати професійні висновки щодо нефінансової звітності [3; 6];

- регуляторні та економічні виклики – невідповідність чинних національних стандартів бухгалтерського обліку європейським вимогам, а також значні витрати підприємств на цифровізацію та зовнішній аудит [6].

Отже, існує потреба в аналізі етапів реалізації «Стратегії запровадження підприємствами звітності зі сталого розвитку» крізь призму теорії корпоративної сталості, а також у пошуку дієвих механізмів подолання нормативно-правових, організаційних і технічних бар'єрів на шляху інтеграції українського бізнесу до європейського простору звітності зі сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання впровадження звітності зі сталого розвитку, трансформації облікових систем і розвитку корпоративного управління перебувають у центрі уваги як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Теоретичні засади нефінансової звітності, зокрема в межах теорії легітимності та концепції «суспільного договору», досліджували Г. Мисака та І. Дерун [2]. Критичний погляд на цю теорію в умовах переходу від добровільного до обов'язкового розкриття ESG-інформації подає О. Тивончук, підкреслюючи, що жорсткі стандарти спонукають компанії відмовлятися від символічного «грінвошингу» на користь реальних змін [7].

Концепцію корпоративної сталості розкриває Л. Венгер, наголошуючи, що сталий розвиток має бути не разовою ініціативою, а основою довгострокової стратегії компанії через інтеграцію економічних, екологічних і соціальних аспектів [1]. Питання гармонізації

українського законодавства з вимогами Директиви ЄС CSRD та реалізації урядової Стратегії до 2030 року аналізують В. Ганусич і В. Шімон [3], а також М. Бондар [4].

Обліково-аналітичні аспекти цього процесу та впровадження міжнародних стандартів ESRS, GRI та ISSB висвітлено у працях Н. Струк і Р. Демко [4]. Підхід Фонду IFRS, зокрема стандарти IFRS S1 та IFRS S2, розглядають О. Тивончук і Д. Тітов [8]. Окремий напрям досліджень стосується ESG-ризиків у різних секторах, зокрема в банківському, що відображено у працях Л. Бондаренко [5], І. Соловія та Я. Панчишина [9], Н. Шульги та В. Омеленчука [10].

Невирішені частин дослідження. Попри значний науковий доробок у сфері ESG-звітності, наявні підходи часто залишаються фрагментарними. Більшість досліджень зосереджена або на окремих галузевих аспектах, наприклад на оцінці екологічних ризиків у банківському секторі, або на технічному порівнянні міжнародних стандартів. Водночас комплексний аналіз урядової «Стратегії запровадження підприємствами звітності зі сталого розвитку» як макроекономічного та інституційного механізму переходу українського бізнесу до моделі корпоративної сталості в умовах воєнного стану та євроінтеграції залишається недостатньо висвітленим і потребує подальшого теоретичного та прикладного обґрунтування.

Мета дослідження. Метою статті є аналіз етапів реалізації національної «Стратегії запровадження підприємствами звітності зі сталого розвитку» до 2030 року крізь призму теорії корпоративної сталості, а також визначення ключових напрямів інституційної підтримки переходу бізнесу на стандарти ESRS для підвищення прозорості та сприяння повоєнному відновленню України.

Теоретичною та методологічною основою дослідження стали праці вітчизняних і зарубіжних науковців з питань корпоративного управління, бухгалтерського обліку та сталого розвитку. У роботі використано методи аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення та класифікації. Методи аналізу та синтезу застосовано для розгляду нормативно-правових актів і ключових положень європейської політики у сфері сталого розвитку. Порівняльний аналіз використано для зіставлення українського підходу з вимогами європейських директив, а методи узагальнення та класифікації – для структурування етапів і напрямів реалізації державної політики у сфері ESG-звітності.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. Сучасна глобальна економіка зазнає глибоких змін, у центрі яких перебувають питання екологічної безпеки, соціальної відповідальності та прозорого корпоративного управління. Згідно з теорією корпоративної сталості, сталий розвиток слід розглядати не як окрему ініціативу, а як довгострокову стратегію, що передбачає інтеграцію економічних, соціальних та екологічних цілей у діяльність підприємств [1]. У таких умовах звітність зі сталого розвитку стає важливим інструментом прозорості та комунікації бізнесу зі стейкхолдерами [2].

Європейський Союз визначив курс на стандартизацію звітності зі сталого розвитку, ухваливши Директиву ЄС 2022/2464 щодо корпоративної звітності зі сталого розвитку (CSRD) та затвердивши Європейські стандарти звітності (ESRS). Це засвідчило перехід від добровільних ініціатив до обов'язкового нормативного регулювання [6; 14].

Для України імплементація цих стандартів має важливе значення як у контексті євроінтеграції, так і з огляду на потреби повоєнного відновлення. Гармонізація національного законодавства з правом ЄС у сфері корпоративної звітності є важливою умовою інтеграції до європейського простору [7]. Водночас в умовах повномасштабної війни прозорість бізнесу та його відповідність міжнародним критеріям сталого розвитку стають важливими передумовами для залучення іноземного капіталу на відбудову економіки України [1; 5].

Відповіддю на ці виклики стало схвалення урядом у жовтні 2024 року «Стратегії запровадження підприємствами звітності зі сталого розвитку» до 2030 року [3]. Цей документ визначає поетапний перехід українських підприємств до застосування стандартів ESRS і передбачає обов'язковий аудит нефінансової інформації [3].

Аналіз ключових міжнародних стандартів звітності зі сталого розвитку показало, що трансформація корпоративної звітності в Україні та реалізація урядової Стратегії до 2030 року потребують розуміння сучасних міжнародних стандартів, які еволюціонували від добровільних ініціатив до обов'язкових регуляторних вимог. Сьогодні система ESG-звітування ґрунтується на кількох ключових рівнях стандартизації.

1. ESRS (Європейські стандарти звітності зі сталого розвитку) є основним орієнтиром у контексті євроінтеграції. Розроблені Європейською консультативною групою з фінансової звітності (EFRAG), ці стандарти є інструментом імплементації Директиви ЄС 2022/2464 (CSRD) [1; 3; 7]. Для України перехід на ESRS є не лише методологічним завданням, а й важливою умовою інтеграції до європейського простору. Ключовою особливістю ESRS є принцип подвійної суттєвості, який вимагає від компаній розкривати не лише вплив екологічних і соціальних ризиків на їхній фінансовий стан, а й власний вплив на довкілля та суспільство [4; 6].

2. IFRS S1 та IFRS S2 (стандарти ISSB) орієнтовані на фінансову суттєвість. У відповідь на фрагментацію ESG-стандартів Фонд IFRS у 2021 році створив Міжнародну раду зі стандартів сталого розвитку (ISSB), яка у червні 2023 року оприлюднила стандарти IFRS S1 та IFRS S2 [8].

- IFRS S1 встановлює загальні вимоги до розкриття інформації, пов'язаної зі сталим розвитком [1; 8].

- IFRS S2 містить детальні вимоги до розкриття інформації про кліматичні ризики [1; 8].

Особливістю підходу Фонду IFRS є чіткий акцент на фінансовій суттєвості. Ці стандарти зосереджені на ризиках і можливостях, що впливають на грошові потоки компанії, її доступ до фінансування та вартість капіталу [8]. Інформація за цими стандартами подається разом із фінансовою звітністю, що дає інвесторам більш цілісне уявлення про стан і вартість компанії [8].

3. GRI та SASB – основа добровільного звітування і перехідний етап. До запровадження обов'язкових вимог корпоративний сектор переважно спирався на добровільні стандарти. Стандарти GRI (Global Reporting Initiative) є однією з найпоширеніших у світі практик звітування та охоплюють вплив бізнесу на економіку, довкілля і суспільство [2]. Стандарти SASB (Sustainability Accounting Standards Board), своєю чергою, зосереджені на галузевих специфічних екологічних і соціальних аспектах, що впливають на створення вартості компанії у довгостроковій перспективі [2]. Водночас стандарти GRI вже стали базою для нефінансової звітності багатьох великих українських компаній. Зокрема, «ДТЕК», «Кернел», «МХП», «Метінвест» і «Нафтогаз України» публікують звітність за стандартами GRI, нерідко із залученням незалежного підтвердження (external assurance) [4].

Для кращого розуміння сучасної архітектури ESG-звітування та її впливу на облікову практику українських підприємств доцільно провести порівняльний аналіз основних міжнародних стандартів. Оскільки нефінансова звітність перебуває на етапі переходу від добровільних підходів до обов'язкових регуляторних вимог, важливо розмежувати підходи різних інституцій до визначення суттєвості, цільової аудиторії та структури розкриття інформації. Порівняльну характеристику обов'язкових (ESRS, IFRS S1/S2) і добровільних (GRI, SASB) стандартів наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз ключових міжнародних стандартів звітності зі сталого розвитку

Критерій порівняння	ESRS (Європейські стандарти)	IFRS S1 та S2 (Стандарти ISSB)	GRI (Глобальна ініціатива)	SASB (Стандарти обліку сталого розвитку)
Орган-розробник	Європейська консультативна група з фінансової звітності (EFRAG).	Рада з міжнародних стандартів сталого розвитку (ISSB) при Фонді IFRS.	Global Sustainability Standards Board (GSSB).	Sustainability Accounting Standards Board (нині інтегровано до Фонду IFRS).
Статус та обов'язковість	Обов'язковий для компаній, що падають під дію європейської Директиви CSRD (понад 50 000 компаній, включно з пов'язаними з ЄС).	Глобальна основа, що може запроваджуватися як обов'язкова окремими юрисдикціями (наприклад, підтримана IOSCO та FCA Великої Британії).	Добровільний, історично найбільш уживаний у світі та в Україні (використовують 71% компаній G250).	Добровільний, але слугує базою для виявлення галузевих ризиків у межах застосування нових IFRS S1.
Основний фокус (Суттєвість)	Базується на принципі «подвійної суттєвості» (double materiality). Оцінює як вплив компанії на довкілля і соціум, так і вплив ESG-ризиків на саму компанію.	Має чіткий фінансовий фокус. Акцентує на ESG-ризиках і можливостях, які впливають на грошові потоки, доступ до фінансування та вартість капіталу.	Фокусується на широкому впливі діяльності підприємства на економіку, навколишнє середовище та соціальну сферу.	Орієнтований на управління екологічним та соціальним капіталом, що є необхідним для створення вартості у довгостроковій перспективі.
Цільова аудиторія	Широке коло стейкхолдерів (інвестори, регулятори, громадськість, працівники).	Насамперед початальники капіталу (інвестори, кредитори), які приймають фінансові рішення.	Усі зацікавлені сторони (суспільство, уряди, екологічні організації).	Інвестори та акціонери, зацікавлені у довгостроковій фінансовій стійкості.
Особливості змісту та структури	Містить 12 галузевих незалежних стандартів, які вимагають розкриття сотень цільових показників.	Спирається на підхід TCFD (управління, стратегія, ризик-менеджмент, показники і цілі). S1 – загальні вимоги, S2 – кліматичні розкриття.	Складається з трьох модулів: універсальні стандарти, галузеві та тематичні.	Надає детальні специфічні індикатори з урахуванням особливостей конкретних галузей.

Джерело: складено автором на основі [2–4; 6; 8].

Як видно з табл. 1, розвиток стандартів відображає перехід від добровільних підходів (GRI, SASB) до обов'язкових регуляторних вимог (IFRS S1–S2, ESRS) [7; 8]. Їх упровадження сприяє підвищенню прозорості корпоративної звітності та довіри з боку інвесторів, а також обмежує можливості для маніпуляцій і «грінвошингу» [8; 10].

Отже, одним із ключових завдань для українських підприємств на етапі реалізації урядової «Стратегії запровадження підприємствами звітності зі сталого розвитку» у 2026–2030 рр. стане перехід від добровільних практик GRI і SASB до обов'язкових вимог ESRS, а також інтеграція кліматичних і соціальних ризиків у фінансову звітність відповідно до логіки IFRS S1 та IFRS S2 [4; 8].

Глобальні виклики та євроінтеграційний курс України зумовлюють трансформацію підходів до корпоративного управління і звітності. Необхідність запровадження обов'язкових стандартів ESG-звітування можна пояснити через розвиток трьох основних підходів: теорії легітимності, теорії стейкхолдерів та агентських відносин, а також теорії корпоративної сталості.

Традиційно розкриття інформації про екологічні та соціальні аспекти діяльності компаній пояснювали через теорію легітимності [1]. Відповідно до цього підходу бізнес функціонує в межах неформального «суспільного договору» із суспільством. Щоб зберегти довіру, компанії розкривають нефінансову інформацію та демонструють відповідність суспільним очікуванням [1]. Водночас тривалий час така звітність мала переважно добровільний характер, що створювало можливості для вибіркового розкриття позитивної інформації без реальних змін у діяльності компаній. Це сприяло поширенню практик «грінвошингу» [1].

Перехід до обов'язкової стандартизованої звітності, зокрема в межах директиви CSRD, стандартів ESRS та IFRS S1/S2, змінює цей підхід. Регуляторні вимоги спонукають компанії переходити від формального декларування сталості до реальних структурних змін у корпоративній практиці [6; 7].

Поряд із цим необхідність такої звітності обґрунтовується теоріями стейкхолдерів та агентських відносин. Згідно з агентською теорією, між керівництвом компанії та інвесторами або суспільством завжди існує інформаційна асиметрія й можливий конфлікт інтересів [1]. Обов'язкове розкриття ESG-інформації за єдиними стандартами дає змогу зменшити цю асиметрію, знизити моральні ризики та посилити довіру до бізнесу [1]. Своєю чергою, теорія стейкхолдерів виходить із того, що компанія має враховувати інтереси не лише акціонерів, а й інших зацікавлених сторін – працівників, клієнтів, постачальників і суспільства загалом. Такий підхід є важливим для її довгострокової стійкості та розвитку [1].

У цьому контексті перехід від добровільного до обов'язкового ESG-звітування є логічним етапом розвитку корпоративної звітності. Він сприяє підвищенню достовірності та змістовності нефінансових розкриттів.

Синтезом цих змін у сучасних умовах є перспективна теорія «корпоративної сталості» (Corporate Sustainability). Вона формує новий концептуальний підхід, відповідно до якого сталий розвиток не може розглядатися як одноразовий захід для покращення іміджу. Натомість ця теорія акцентує увагу на глибинній інтеграції економічної, соціальної та екологічної стійкості у довгострокові стратегії компаній [1].

Саме такий комплексний теоретичний підхід є основою для макроекономічних трансформацій у сфері корпоративної звітності в Україні. Важливим кроком у цьому напрямі стало схвалення урядом у жовтні 2024 року «Стратегії запровадження підприємствами звітності зі сталого розвитку» до 2030 року [2; 15]. Для України реалізація цієї Стратегії має значення не лише в контексті євроінтеграції, а й як умова для залучення іноземного капіталу на повоєнну відбудову [3].

З метою поступової адаптації бізнесу до нових вимог прозорості реалізацію Стратегії поділено на два етапи:

- Підготовчий етап (2024–2025 рр.) передбачає формування інституційної та правової основи. У цей період створюється міжвідомча робоча група при Міністерстві фінансів, розробляються первинні нормативні акти та запускається пілотне звітування окремих підприємств на добровільній основі [3].

- Етап впровадження (2026–2030 рр.) передбачає поступовий перехід до обов'язкового складання звітів за стандартами ESRS для великих компаній і підприємств, що становлять суспільний інтерес [3]. Важливою складовою цього етапу є запровадження обов'язкового зовнішнього аудиту нефінансової звітності для підтвердження достовірності розкритої інформації [3].

Для комплексного розуміння архітектури цього процесу доцільно подати узагальнювальну таблицю, яка відображає ключові етапи, основні напрями та кінцеві цілі імплементації Стратегії (табл. 2).

Таблиця 2

Стратегія імплементації звітності зі сталого розвитку в Україні (2024–2030 рр.)

<p>ЕТАП I. ПІДГОТОВЧИЙ (2024–2025 рр.)</p> <p>Формування інституційної та правової основи</p>	<p>Інституційний вектор: Створення міжвідомчої робочої групи при Міністерстві фінансів.</p> <p>Нормативний вектор: Розроблення первинних нормативних актів та положень.</p> <p>Практичний вектор: Запуск пілотного звітування окремими підприємствами виключно на добровільній основі</p>
<p>ПРОМІЖНА ОЦІНКА ТА АДАПТАЦІЯ (2026 рік)</p>	<p>Підбиття підсумків першого етапу, моніторинг прогресу та коригування планів з урахуванням оновлень у стандартах ЄС.</p>
<p>ЕТАП II. ВПРОВАДЖЕННЯ (2026–2030 рр.)</p> <p>Системна інтеграція європейських вимог та забезпечення підзвітності бізнесу</p>	<p>Стандартизація: Поступовий перехід до обов'язкового складання звітів за стандартами ESRS. Ця вимога охоплює великі компанії та підприємства, що становлять суспільний інтерес.</p> <p>Верифікація: Запровадження обов'язкового зовнішнього аудиту нефінансової звітності. Це є ключовою складовою для підтвердження достовірності розкритої інформації.</p> <p>Цифровізація (ІТ-інфраструктура): Розбудова та запуск єдиної національної електронної платформи для збору звітів (зокрема, з використанням єдиного електронного формату iXBRL) та їх автоматичного оприлюднення у відкритому доступі.</p> <p>Кадрове забезпечення: Масштабна програма підготовки та сертифікації фахівців зі сталого розвитку і незалежних аудиторів.</p>
<p>ФІНАЛЬНИЙ РЕЗУЛЬТАТ (2030 рік)</p>	<p>Відповідність національної системи корпоративної звітності критеріям ЄС, усунення інформаційної асиметрії, прозорість бізнесу та підвищення інвестиційної привабливості для залучення капіталу на відбудову економіки</p>

Джерело: складено автором на основі [3; 4; 6].

З погляду макроекономічного регулювання успішна реалізація цієї Стратегії ґрунтується на чотирьох ключових напрямках державної підтримки.

- Нормативно-правова адаптація. Держава має створити правові умови, за яких підприємства будуть зобов'язані розкривати інформацію про сталий розвиток за єдиними

європейськими підходами [3]. Практичним кроком у цьому напрямі стало оприлюднення Міністерством фінансів України 7 лютого 2025 року проекту закону, який закріплює поняття «звітність зі сталого розвитку» та передбачає застосування стандартів ESRS для її складання [3].

- Розбудова цифрової інфраструктури. Сучасна ESG-звітність охоплює великий обсяг даних, тому її підготовка потребує автоматизації [6]. Стратегія передбачає створення єдиної державної електронної платформи для збору звітів і впровадження стандартизованого формату iXBRL [3]. Перехід на цей формат, а також використання сучасних ERP-систем і хмарних технологій мають допомогти подолати технологічні бар'єри, зокрема несумісність застарілих облікових програм і фрагментацію інформації [6].

- Подолання кадрового дефіциту. Упровадження нової моделі звітування ускладнюється нестачею фахівців із відповідними знаннями та практичними навичками [6]. Тому Стратегія передбачає створення національної програми навчання і сертифікації фахівців з ESG-обліку та аудиту [3]. Серед цільових орієнтирів – підготовка не менше 100 сертифікованих аудиторів і залучення щонайменше 20 аудиторських фірм до перевірки звітів зі сталого розвитку [3].

- Інформаційно-комунікаційна підтримка. Для зміни підходів у бізнес-середовищі заплановано роз'яснювальну роботу, підготовку методичних рекомендацій і проведення семінарів [3]. Це має допомогти компаніям сприймати впровадження ESG-стандартів не як додатковий тягар, а як інструмент підвищення інвестиційної привабливості бізнесу [1; 3].

Окремим викликом у процесі адаптації облікових систем залишається вплив воєнного стану [6]. Він суттєво змінює підходи до розкриття нефінансової інформації, перетворюючи її з формального обов'язку на інструмент відновлення та розвитку [6]. Військова агресія завдала значної шкоди природному капіталу держави: мінування територій, руйнування промислових і енергетичних об'єктів, забруднення ґрунтів і водойм залишками боєприпасів та токсичними речовинами створюють серйозні ризики для екологічної безпеки [12]. Зокрема, прямі збитки енергетичної інфраструктури оцінюються у понад 14 млрд дол. США, а втрати аграрного сектору через забруднення земель – у понад 10 млрд дол. США [6]. За таких умов екологічний блок корпоративної звітності має охоплювати не лише стандартні показники впливу на довкілля, а й інформацію про екологічні збитки, витрати на відновлення зруйнованих потужностей та формування резервів на декарбонізацію [6].

Водночас для українського бізнесу в короткостроковій перспективі особливого значення набуває соціальний вимір («S»), який в умовах війни стає важливим показником інституційної стійкості [5; 9]. Воєнний стан формує нові суспільні виклики, які компанії мають відображати у своїй нефінансовій звітності [6; 13]. Поряд із традиційними показниками дедалі більшого значення набувають витрати на релокацію підприємств у безпечніші регіони, заходи із забезпечення фізичної та психологічної безпеки працівників, зокрема облаштування укриттів, евакуація, компенсація витрат на оренду житла, а також фінансова й гуманітарна підтримка Збройних Сил України та внутрішньо переміщених осіб [6; 13]. Важливими показниками соціальної відповідальності також стають політики реінтеграції ветеранів у трудові колективи та створення інклюзивних і безбар'єрних робочих місць для осіб з інвалідністю внаслідок війни [9; 13].

У цьому контексті прозора та стандартизована ESG-звітність перестає бути лише інструментом комунікації та набуває значення механізму залучення капіталу [9]. Європейські партнери та міжнародні донори наголошують, що повоєнне відновлення України має здійснюватися за принципами Європейського зеленого курсу – "build back better" та "build back greener" [10; 12]. Значні програми міжнародної підтримки, зокрема фонд Ukraine Facility ЄС, який передбачає фінансування до 50 млрд євро, спрямовані на

відновлення критичної інфраструктури та перехід до зеленої й інклюзивної економіки [10; 12].

Отже, підприємства, які здатні послідовно й прозоро відображати свої соціальні зусилля та екологічні втрати в ESG-звітності, отримують більше можливостей для залучення міжнародного фінансування та інвестицій, необхідних для відновлення національної економіки [6].

Успішна реалізація макроекономічної Стратегії неможлива без глибокої перебудови облікових систем на рівні підприємств. Дослідники наголошують, що перехід від формального декларування сталості до реальних змін потребує відмови від фрагментарного збору даних [7]. Адаптація бухгалтерського обліку до вимог сталого розвитку має здійснюватися за послідовним алгоритмом, який включає:

- визначення інформаційних потреб на основі принципу подвійної суттєвості (double materiality);
- зміни в обліковій політиці та плані рахунків, зокрема запровадження субрахунків для обліку витрат на релокацію або декарбонізацію;
- модернізацію IT-інфраструктури, зокрема перехід від застарілих ERP-систем до хмарних платформ із підтримкою формату iXBRL;
- впровадження механізмів внутрішнього контролю та зовнішнього аудиту, зокрема відповідно до стандарту ISAE 3000 [8].

Комплексному впровадженню цього алгоритму перешкоджають системні бар'єри: технологічна несумісність застарілих облікових систем, дефіцит кваліфікованих кадрів та висока вартість цифровізації [6].

Водночас важливим стимулом для подолання цих бар'єрів є банківська система. Національний банк України у своїй «Політиці щодо розвитку сталого фінансування» визначив курс на інтеграцію ESG-факторів у систему ризик-менеджменту банків [5; 11]. Сучасні підходи до ESG-оцінювання передбачають, що екологічні, соціальні та управлінські показники клієнта можуть впливати на його кредитний рейтинг [9]. Для банків інтеграція ESG-чинників є не лише інструментом зниження кредитного ризику, а й механізмом доступу до цільових коштів міжнародних донорів для післявоєнної відбудови [9]. Тому компанії, які ігноруватимуть вимоги щодо нефінансової звітності, можуть зіткнутися з подорожчанням капіталу або обмеженням доступу до фінансування.

Окремим викликом у цьому процесі є адаптація міжнародних підходів до умов воєнного стану. Якщо у світовій практиці традиційно значна увага приділяється екологічному виміру («E»), то для українського бізнесу в короткостроковій перспективі особливого значення набуває соціальний компонент («S») [9]. Це потребує доповнення традиційних метрик такими показниками, як політика реінтеграції ветеранів, створення інклюзивних робочих місць для осіб з інвалідністю внаслідок війни, а також облік витрат на підтримку постраждалих громад [9]. Послідовне відображення цих аспектів у корпоративній звітності є не лише свідченням соціальної відповідальності бізнесу, а й важливим індикатором його інституційної стійкості в очах міжнародних інвесторів.

Висновки. Сучасний розвиток корпоративного управління підтверджує необхідність інтеграції економічних, соціальних та екологічних аспектів у стратегії компаній. Перехід від добровільного розкриття нефінансової інформації до застосування обов'язкових стандартів, зокрема ESRS, IFRS S1 та IFRS S2, спонукає компанії не лише декларувати принципи сталого розвитку, а й упроваджувати реальні зміни у своїй діяльності [7].

Для України цей процес має важливе значення. Урядова «Стратегія запровадження підприємствами звітності зі сталого розвитку» до 2030 року покликана закласти інституційну основу нової моделі прозорого бізнесу [3]. Показано, що успішна реалізація цієї

трансформації потребує змін у системі обліку на рівні підприємств: упровадження принципу подвійної суттєвості, модернізації ERP-систем із переходом на формат iXBRL, а також забезпечення зовнішнього аудиту нефінансових даних відповідно до стандарту ISAE 3000 [6].

Важливу роль у цих процесах відіграють фінансовий сектор і політика НБУ. Інтеграція ESG-критеріїв у банківські процедури оцінювання підвищує значення нефінансової звітності для доступу підприємств до капіталу [5; 9]. Водночас особливістю українського контексту є посилення ролі соціального компонента («S»). Підтримка ветеранів, створення безбар'єрного середовища для осіб з інвалідністю та реінтеграція постраждалих громад стають важливими показниками стійкості бізнесу [9]. Упровадження такого підходу сприятиме підвищенню прозорості бізнесу та довіри міжнародних партнерів і залученню інвестицій, необхідних для повоєнного відновлення України.

Перспективи подальших наукових досліджень полягають у розробці галузевих методичних рекомендацій з підготовки ESG-звітності, зокрема для енергетичного та банківського секторів, удосконаленні механізмів аудиту та надання впевненості, а також у поглибленому вивченні цифровізації цього процесу, зокрема використання хмарних платформ і штучного інтелекту для автоматизації збору та аналізу нефінансових даних.

References

Література

1. Venher, L. A. (2025). Tendentsii korporatyvnoho upravlinnia v umovakh staloho rozvytku [Trends in corporate governance under sustainable development]. *Scientific Bulletin of the International Association of Scientists. Series: Economics, Management, Security, Technologies*, 4(1). DOI: <https://doi.org/10.56197/2786-5827/2025-4-1-4> [in Ukrainian].
1. Венгер Л. А. Тенденції корпоративного управління в умовах сталого розвитку. *Науковий вісник Міжнародної асоціації науковців. Серія: Економіка, управління, безпека, технології*. 2025. No. 4(1). DOI: <https://doi.org/10.56197/2786-5827/2025-4-1-4>.
2. Mysaka, H. V., & Derun, I. A. (2021). Teoriia lehytymnosti v formuvanni instytutsiino-pravovykh zasad systemy nefinansovoi zvitnosti pidpriemstv [Legitimacy theory in shaping the institutional and legal foundations of the corporate non-financial reporting system]. *Social Economics*, (61), 60–71. DOI: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2021-61-06> [in Ukrainian].
2. Мисака Г. В., Дерун І. А. Теорія легітимності в формуванні інституційно-правових засад системи нефінансової звітності підприємств. *Соціальна економіка*. 2021. Вип. 61. С. 60–71. DOI: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2021-61-06>.
3. Hanusych, V. O., & Shimon, V. (2025). Stratehiia zaprovadzhennia obliku i zvitnosti zi staloho rozvytku v Ukraini [Strategy for the introduction of sustainability accounting and reporting in Ukraine]. *Kyiv Economic Scientific Journal*, 10, 28–34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-10-4> [in Ukrainian].
3. Ганусич В. О., Шімон В. Стратегія запровадження обліку і звітності зі сталого розвитку в Україні. *Київський економічний науковий журнал*. 2025. No. 10. С. 28–34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-10-4>.
4. Struk, N. S., & Demko, R. R. (2025). Oblikovo-analitychne zabezpechennia formuvannia zvitnosti zi staloho rozvytku pidpriemstv [Accounting and analytical support for the preparation of corporate sustainability reports]. *Ukrainian Economic Journal*, 10, 110–116. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2025-10-17> [in Ukrainian].
4. Струк Н. С., Демко Р. Р. Обліково-аналітичне забезпечення формування звітності зі сталого розвитку підприємств. *Український економічний часопис*. 2025. No. 10, 110–116. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2025-10-17>.
5. Bondarenko, L. P. (2025). ESG-bankivnytstvo v
5. Бондаренко Л. П. ESG-банківництво в

- Ukraini ta sviti: vyklyky ta novitni trendy [ESG banking in Ukraine and worldwide: Challenges and emerging trends]. *Economy and Society*, (72). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-15> [in Ukrainian].
6. Minenkova, N. V. (2025). Adaptatsiia bukhgalterskoho obliku do vymoh staloho rozvytku: stratehichni pidkhody ta alhorytm intehratsii nefinansovoi zvitnosti [Adaptation of accounting to sustainability requirements: Strategic approaches and an algorithm for integrating non-financial reporting]. *Taurian Scientific Bulletin. Series: Economics*, (25), 33–42. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2025.25.4> [in Ukrainian].
7. Tyvonchuk, O. I. (2025). Transformatsiia korporatyvnoi zvitnosti zi staloho rozvytku: krytychnyi pohliad na teoriuu lehitymnosti [Transformation of corporate sustainability reporting: A critical view of legitimacy theory]. *Bulletin of Lviv Polytechnic National University. Series: Problems of Economics and Management*, 9(1), 72–82. DOI: <http://doi.org/10.23939/semi2025.01> [in Ukrainian].
8. Tyvonchuk, O. I., & Titov, D. K. (2024). Standartyzatsiia rozkryttia informatsii zi staloho rozvytku – pidkhid Fondu IFRS [Standardization of sustainability disclosure: The IFRS Foundation approach]. *Digital Economy and Economic Security*, 2(11), 190–197. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.11-30> [in Ukrainian].
9. Solovii, I. P., & Panchyshyn, Ya. V. (2025). Rozroblennia intehrovanoi ESG otsinky sotsialno-ekolohichnykh ryzykiv dlia finansovykh ustanov [Development of an integrated ESG assessment of social and environmental risks for financial institutions]. *Economy and Society*, (81). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-81-152> [in Ukrainian].
10. Shulha, N., & Omelenchuk, V. (2024). ESG-ryzyky bankiv [ESG risks of banks]. *Foreign Trade: Economics, Finance, Law*, 133(2), 101–119. DOI: [https://doi.org/10.31617/3.2024\(133\)06](https://doi.org/10.31617/3.2024(133)06) [in Ukrainian].
11. Yakovenko, I. V., & Zhukova, Yu. M. (2025). Tsili staloho rozvytku yak vazhlyvyi chynnyk formuvannia stratehii ta stratehichnykh planiv finansovykh ustanov [Sustainable development goals as an important factor in shaping strategies and strategic plans of financial institutions]. *Economy and*
- Україні та світі: виклики та новітні тренди. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 72. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-15>.
6. Міненкова Н. В. Адаптація бухгалтерського обліку до вимог сталого розвитку: стратегічні підходи та алгоритм інтеграції нефінансової звітності. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2025. Вип. 25. С. 33–42. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2025.25.4>.
7. Тивончук О. І. Трансформація корпоративної звітності зі сталого розвитку: критичний погляд на теорію легітимності. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Проблеми економіки та управління*. 2025. №. 9(1). С. 72–82. DOI: <http://doi.org/10.23939/semi2025.01>.
8. Тивончук О. І., Тітов Д. К. Стандартизація розкриття інформації зі сталого розвитку – підхід Фонду IFRS. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. №. 2(11). С. 190–197. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.11-30>.
9. Соловій І. П., Панчишин Я. В. Розроблення інтегрованої ESG оцінки соціально-екологічних ризиків для фінансових установ. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 81. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-81-152>.
10. Шульга Н., Омеленчук В. ESG-ризика банків. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2024. №. 133(2). С. 101–119. DOI: [https://doi.org/10.31617/3.2024\(133\)06](https://doi.org/10.31617/3.2024(133)06).
11. Яковенко І. В., Жукова Ю. М. Цілі сталого розвитку як важливий чинник формування стратегій та стратегічних планів фінансових установ. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 77. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025->

- Society*, (77). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-76> [in Ukrainian].
12. Krysovatyi, A. I. et al. (2025). *Moderni finansy: hlobalni vyklyky i natsionalna bezpeka* [Modern finance: Global challenges and national security]. Edited by Doctor of Economics, Prof. A. I. Krysovatyi. Ternopil: Ekonomichna Dumka. Vol. 1. 800 p. DOI: <https://doi.org/10.35774/book.2025.978-966-654-890-3.voll> [in Ukrainian].
13. Herbych, L., Netrebchuk, L., & Onopriienko, Yu. (2024). Tsinnisno oriientovanyi bankinh yak chynnyk staloho rozvytku [Value-based banking as a factor of sustainable development]. *Scientia fructuosa*, (5), 15–33. DOI: [https://doi.org/10.31617/1.2024\(157\)02](https://doi.org/10.31617/1.2024(157)02) [in Ukrainian].
14. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj>.
15. Pro skhvalennia Stratehii zaprovadzhennia pidpriemstvamy zvitnosti iz staloho rozvytku [On approval of the Strategy for the introduction of sustainable development reporting by enterprises: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated October 18, 2024 No. 1015-r]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1015-2024-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
12. Крисоватий А. І. та ін. Модерні фінанси: глобальні виклики і національна безпека / за ред. д.е.н., проф. А. І. Крисоватого. Тернопіль: Економічна думка, 2025. Том 1. 800 с. DOI: <https://doi.org/10.35774/book.2025.978-966-654-890-3.voll>.
13. Гербич Л., Нетребчук Л., Онопрієнко Ю. Ціннісно орієнтований банкінг як чинник сталого розвитку. *Scientia fructuosa*. 2024. No. 5. С. 15–33. DOI: [https://doi.org/10.31617/1.2024\(157\)02](https://doi.org/10.31617/1.2024(157)02).
14. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj>.
15. Про схвалення Стратегії запровадження підприємствами звітності із сталого розвитку: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.10.2024 р. № 1015-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1015-2024-%D1%80#Text>.